

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Дизайн»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ППВ04.2 «ТИПОЛОГІЯ ФОРМ АРХІТЕКТУРНОГО
СЕРЕДОВИЩА»**

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Архітектура та містобудування
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет Фізико-технічний інститут, факультет будівництва, архітектури та
дизайну
(найменування інституту, факультету)

мова навчання державна

Робоча програма «Типологія форм архітектурного середовища» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 спеціальності «191 Архітектура та містобудування»,
 освітня програма (спеціалізація) Архітектура та містобудування,
(назва освітньої програми (спеціалізації))

« 15 » 02 _____, 2020 року - 13с.

Розробники: канд. філ.наук, доцент Захарова С.О.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Дизайн»

Протокол від « 03 » 03 _____ 2020 року № 6 _____

Завідувач кафедри «Дизайн»
(найменування кафедри)

« 03 » 03 _____ 2020 року _____ (І.С.Рижова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету
будівництва, архітектури та дизайну
(найменування факультету)

Протокол від « 05 » 03 _____ 2020 року № 5 _____

« _____ » _____ 2020 року Голова С.В.Шинько (В.О.Савченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>19</u> (шифр і найменування)	(вибіркова)	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) <u>191 – Архітектура та містобудування</u> (код і найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 6,7	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		100 год.	140 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5

для заочної форми навчання – 0,11

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою освоєння дисципліни "Типологія форм архітектурного середовища"

- оволодіння студентами методами формування предметно-просторового середовища з високим рівнем комфортності і естетичної упорядкованості, для різних процесів життєдіяльності, дати структуровані знання про типологічну сутність середового проектування.

При цьому вирішуються наступні **задачі**: визначається зв'язок між особливостями процесів життєдіяльності людей і організацією їх матеріального оточення; виявляються принципи просторової організації суспільних будинків і їх основні планувальні параметри; формуються композиційні принципи організації інтер'єрів будинків різного призначення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентності:

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК10. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові компетентності: .

С(Ф)К24 Знання і розуміння, основ загальної типології видів і форм середовища, фактори і компоненти формування й експлуатації містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, ергономічних принципів проектування

С(Ф)К11. Здатність до системного аналізу і оцінки природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного експериментального концептуального проектування та моделювання, при проведенні натурного обстеження, обмірних і геодезичних робіт, при розрахунку балансу території, структури населення, мереж культурно-побутового обслуговування.

С(Ф)К23. Здатність до розуміння теорії реконструкції, реставрації об'єктів архітектури, розробки планів комплексної реконструкції будівель і споруд, реставрації пам'яток архітектури, реновації, ревіталізації архітектурних об'єктів, реконструкції історичної забудови, технологічних, правових питань реконструкції, реставрації.

очікувані програмні результати навчання

ПРН1. Реалізувати знання основних понять, термінів і значень, професійної мови спілкування в сфері архітектури та містобудування: теорії архітектури, реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів, ландшафтно-архітектури, інформаційних технологій в архітектурі.

ПРН4. Формувати теорії та практичні підходи проектування, і прогнозування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних,

архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів із застосуванням інноваційних методів, міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН10. Розвивати теоретико-методологічні та типологічні підходи до вирішення проблем формування архітектурно-містобудівного та ландшафтного середовища.

2. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТИПОЛОГІЯ ФОРМ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ТИПОЛОГІЇ ВИДІВ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Тема 1. Загальнотеоретичні основи типології видів архітектурного середовища

Джерела проектування архітектурного середовища в культурі формування штучного оточення. Соціальні основи типологічного аналізу архітектури та містобудуванні

Тема 2. Систематизація і класифікація середових об'єктів

Історична роль середового проектування. Поняття архітектурного середовища. Види об'єктів середового проектування. Соціальні основи розвитку видів середовища. Формування архітектурного середовища. Функціональні, конструктивні, естетичні й екологічні принципи формування середовища. Взаємозв'язок середових об'єктів

Тема 3. Загальна типологія видів і форм середовища. фактори і компоненти формування й експлуатації середовища

Макро і мікро умови архітектурного середовища. Формування цілісного образу і функціональної організації середовища. Формоутворення і візуалізація середовища. Об'ємно-просторові види середових об'єктів. Єдність і гармонія елементів середовища. Середовище як комплекс ресурсів життєдіяльності людини

Змістовий модуль 2.

ФОРМИ УСТАТКУВАННЯ І НАПОВНЕННЯ СЕРЕДОВИХ ОБ'ЄКТІВ І СИСТЕМ

Тема 4. Класифікація форм устаткування і наповнення середових об'єктів і систем

Види устаткування зовнішніх просторів. Види устаткування внутрішніх просторів. Технічне оснащення середовища. Об'єкти устаткування середовища і їхній взаємозв'язок. Предметне наповнення середовища. Системи організації середовища

Тема 5. Розв'язання типологічних, компоновальних задач районування. Види містобудівних задач. Функціонально-типологічні задачі

Тема 6. Основи типологічного аналізу при проектуванні мало- і багатоповерхових житлових будинків

Тема 7. Передумови типологічного аналізу при проектуванні мало- і багатоповерхових промислових будівель і споруд

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л к	п р	ла б	ін д	с.р.		л к	п р	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Архітектурна екологія												
Змістовий модуль 1. Основи типології видів архітектурного середовища												
Тема І. Загальнотеоретичні і основи типології видів архітектурного середовища	18	4	4			10	22	1	1			20
Тема 2. Систематизація і класифікація середових об'єктів	22	4	4			14	22	1	1			20
Тема 3. Загальна типологія видів і форм середовища. фактори і компоненти формування й експлуатації середовища	26	2	8			16	17		1			16
Всього за змістовним модулем 1	66	10	16			40	61	2	3			56
Змістовий модуль 2. Форми устаткування і наповнення середових об'єктів і систем												
Тема 4. Класифікація форм устаткування і наповнення середових об'єктів і систем	16	2	4			10	20		1			20
Тема 5. Розв'язання типологічних, компонувальних задач районування	16	2	4			10	20	1	1			16
Тема 6. Основи	18	4	4			10	16	1	1			14

типологічного аналізу при проектуванні мало- і багатоповерхових житлових будинків												
Тема 7. Передумови типологічного аналізу при проектуванні мало- і багатоповерхових промислових будівель і споруд	14	2	2			10	16					14
Всього за змістовним модулем 2	64	10	14			40	72	2	3			64
ІДЗ	20				20		20				20	
Усього годин	150	20	30		20	80	150	4	6		20	120

4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин д/в	Кількість Годин з/в
1	Практичне заняття №1 Теоретичні основи типології архітектурного середовища	4	1
2	Практичне заняття №2 Загальна номенклатура форм устаткування і предметного наповнення	4	1
3	Практичне заняття №3 Типи житлових інтер'єрів. Функціональні і композиційні особливості формування житлового інтер'єра.	8	1
4	Практичне заняття №4 Середовище суспільних будинків і споруджень	4	1
5	Практичне заняття №5 Функціональні і композиційні особливості інтер'єрних просторів будинків суспільного призначення.	6	1

6	Практичне заняття №6 Відкриті архітектурні простори як особливий об'єкт архітектурно-дизайнерського проектування. Особливості архітектурно-дизайнерських засобів формування відкритих просторів.	4	1
7	Практичне заняття №7 Відкриті архітектурні простори як особливий об'єкт архітектурно-дизайнерського проектування.		
	Разом	30	6

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин д/в	Кількість Годин з/в
1	Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу по розділу з пошуку додаткової інформації. Тема 1. Загальнотеоретичні основи типології видів архітектурного середовища. Джерела проектування архітектурного середовища в культурі формування штучного оточення. Соціальні основи типологічного аналізу архітектури та містобудуванні	10	20
2	Тема 2. Систематизація і класифікація середових об'єктів Поняття архітектурного середовища. Види об'єктів середового проектування. Соціальні основи розвитку видів середовища. Формування архітектурного середовища. Функціональні, конструктивні, естетичні й екологічні принципи формування середовища.	14	20
3	Тема 3. Загальна типологія видів і форм середовища. фактори і компоненти формування й експлуатації середовища Формування цілісного образу і функціональної організації середовища. Формоутворення і візуалізація середовища. Об'ємно-просторові види середових об'єктів.	16	16
4	Тема 4.	10	20

	Диференціація ситуацій у середовій системі з позицій ергономічного підходу Види устаткування зовнішніх просторів. Види устаткування внутрішніх просторів. Технічне оснащення середовища. Об'єкти устаткування середовища і їхній взаємозв'язок. Предметне наповнення середовища.		
5	Тема 5. Ергономічні вимоги до проектування архітектурного середовища	10	16
6	Тема 6. Проектування міського середовища з урахуванням вимог інклюзивності будівель і споруд	10	14
7	Тема 7. Передумови типологічного аналізу при проектуванні мало- і багатоповерхових промислових будівель і споруд	10	14
	ІДЗ	20	20
	Разом	100	140

6. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються крім традиційних технологій і інтерактивні, а також інноваційні методи навчання, що є системою правил організації продуктивної взаємодії студентів поміж собою, з викладачем, з комп'ютером, з навчальною літературою, при якому відбувається освоєння нового досвіду, одержання нових знань і надається можливість для самореалізації особистості студентів.

Застосовуються: а) неімітаційні (словесні - пояснення, розповідь, лекція, бесіда, практичні заняття) і б) імітаційні методи навчання - ігрове проектування (розробка методичних або технологічних рішень).

Наявність електронного навчального мультимедійного ресурсу значно збільшує швидкість і якість засвоєння матеріалу, істотно підсилює практичну спрямованість у цілому і підвищує якість навчання.

Проблемне викладання лекційного матеріалу – для розвитку активної участі студентів у вирішенні поставленої задачі.

Практичні заняття – для закріплення знань, отриманих на лекціях.

Лекції - як розповідь із описовим розкриттям основних складових дисципліни.

Самостійна робота – як активний метод поглибленого вивчення дисципліни.

Консультації - як один із ефективних методів індивідуального навчання, мета якого – роз'яснення найбільш складних, незрозумілих для студентів питань.

Розповідь - для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу.

Пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;

Бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

Ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (рисунок, схеми, графіки);

Практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань.

7. Очікувані результати навчання з дисципліни

Оволодіння методами формування предметно-просторового середовища з високим рівнем комфортності і естетичної упорядкованості, для різних процесів життєдіяльності, структуровані знання про типологічну сутність середового проектування. визначення зв'язку між особливостями процесів життєдіяльності людей і організацією їх матеріального оточення; виявлення принципів просторової організації суспільних будинків і їх основні планувальні параметри; формування композиційних принципів організації інтер'єрів будинків різного призначення.

8. Методи контролю

При контролі ритмічності навчання студентів використовуються:

- поточний контроль при експрес-опитуванні в ході лекцій;
- контроль виконання завдань до практичних занять;
- рубіжні контролю знань;
- контроль при здачі усного заліку.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
10	10	10	10	10	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
85-89	B	добре	

75-84	C	задовільно	зараховано
70-74	D		
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни «Типологія форм архітектурного середовища» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної та заочної форм навчання / Укл.: С.О.Захарова – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019. - 107 с.
3. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Типологія форм архітектурного середовища» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної та заочної форми навчання / Укл.: С.О. Захарова. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2019 - 25 с.
4. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Типологія форм архітектурного середовища» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної та заочної форми навчання / Укл.: С.О.Захарова. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2019 - 14с.
5. Модульна контрольна робота

11. Рекомендована література

Базова

1. ДБН В. 2.2-9-2009. Громадські будівлі та споруди. Основні положення.. – К : Мінрегіонбуд України, 2010. – 69 с.
2. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд: Навчальний посібник: – Л : НУ «Львівська політехніка», 2013. – 642с.
3. В.Т. Шимко. Архітектурно-дизайнерське проектування. Основи теорії. - М., ТОВ "СПЦ принт", 2004р.
4. Типологія архітектурного проектування. В.Ф. Рунге, В.В. Сеньковский. Основи теорії й методології дизайну. - М., 2004 р., Мз-Пресс.
5. Шебек Н. Типология архитектурной среды // Технические науки: современные проблемы и перспективы развития, 1 Международная научно-

практическая конференция / Приволжский научно-иссл. Центр – Йошкар-Ола: Коллоквиум, 2013. – 252 с.

6. Нойферт Е. Будівельне проектування. – Д.: «Книжкова літера», 2016 – 624
7. Ле Корбюзье. Три формы расселения. Афинская хартия. – М.: Стройиздат, 1976. – 136с.
8. Велев П. Города будущего. – М.: Стройиздат, 1985. – 160с.
9. Вуек Я. Мифы и утопии архитектуры XX века. – М.: Стройиздат, 1990. – 286 с.
10. Линч К. Образ города. – М.: Стройиздат, 1982 – 327с.
11. Ткачєв В. Н. Архитектурный дизайн (функциональные и художественные основы проектирования): учеб. пособие. – М.: Архитектура-С, 2006. – 352 с.

12. Додаткова:

1. Антонов В. Л. Градостроительное развитие крупнейших городов / В. Л. Антонов. – Киев: Украинская Академия Архитектуры, 2005. – 644с.
2. Панченко Т. Ф. Ландшафтно-рекреаційне планування природно-заповідних територій : монографія / Т.Ф. Панченко. – Київ: Логос, 2015. – 176с.
3. Иконников А. В. Пространство и форма в архитектуре и градостроительстве монография / А. В. Иконников. – М. : КомКнига, – 2006. – 352с.
4. Шебек Н. М. Типологія архітектурного середовища як основа його гармонізації / Н. М. Шебек // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2013.-Вип.32.-С.150-160. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2013_32_25.5.

13. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського www.dnrb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
4. Веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua/napryamkidiyalnosti/zhkh/terretory/vprovadzhennya-v-ukrayini-yevropeyskoyi-iyerarhiyi-upravlinnya-pobutovimi-vidhodami/>